تهیه رکورد در اسب

رکورد در واقع ثبت دقیق توانایی ها و قابلیت های اسب می باشد. همیشه این امکان وجود دارد که برای تعداد بی شماری از توانایی ها و صفات اسب رکورد برداری نمود ولی آنچه بسیار رایج است و امروزه عمده ترین قضاوت در مورد اسب ها بر اساس آن ها صورت می گیرد، ثبت رکوردهای ذیل است:

- ۱- سرعت دویدن (برحسب کیلومتر در ساعت)
- ۲- میزان کل جوایز برده شده (برحسب دلار آمریکا)
- ۳- تعداد دفعات برنده شدن اسب ها (تا مقام سومی) در مسابقات رسمی (برای اسب های درساژ و پرش از مانع و استقامت)
 - ۴- قضاوت ظاهری براساس آنچه در روش امتیاز دهی مرسوم است.

اگر به خوبی دقت شود، بسیاری از صفات جزیی اسب ها نیز در یکی از این چهار دسته درج و نگهداری می شود. مثلاً اگر قصد این را داریم تا طول بدن اسب را به عنوان یک صفت مجزا در نظر گرفته و به عنوان صفت مطلوب در اسب های اسبدوانی مورد ملاک و ارزیابی قرار دهیم تا بتوانیم نتیجه نهایی آثار این صفت و اثر متقابل این صفت را با صفات دیگر در سرعت دویدن و یا اثر آن بر میزان کل وجوه برنده شده تعیین نماییم، صرفاً انتخاب یک صفت نمی تواند باعث تولید اسبهای ممتاز گردد. به راستی اسبی که فاقد تناسب اندام است، امکان اینکه بتواند دارای یکی از رکوردهای مذکور در حد ایده آل باشد چه میزان است؟

آنچه در مورد اسبها تجربه شده است درکوردگیری از صفات مورد نظر برای اسبهای مسابقات اسبدوانی، پرش از مانع، درساژ، سه روزه، استقامت، ارابهرانی، چوگان و زیبایی میباشد ولی در مورد اسبهای سواری آزاد و شکار و اسبهای پلیس شاید بیش از هرچیز خلق و خوی حیوان و قدرت یادگیری آنها اهمیت دارد که برای این صفات هم می شود استاندارد خاصی با متیازدهی به این صفات، شاخصهایی را برای رکوردگیری به دست آورد.

رکورد برداری براساس اهداف پرورش

پس از اینکه به هر طریقی اسبها را تعیین هویت کردیم، باید رکورد آن ها را به ثبت برسانیم. معمولاً برای تمامی اهداف پرورشی سه رکورد سرعت دویدن، میزان کل جوایز برده شده و تعداد دفعات برنده شدن اسب ها کاربرد دارد. اما آیا براساس اینکه پرورش دهنده با چه قصدی اسب را تولید کرده و یا پرورش می دهد نباید رکوردبرداریهای دارد. خاصی انجام داد؟ پاسخ به این سوال مثبت است. برای اهداف مختلف رکوردبرداریهای متفاوت میتواند صورت گیرد. اما آنچه مسلم است تعدادی از صفات را که در ذیل به آن ها اشاره می کنیم مورد رکوردبرداری قرار داده و ثبت می-کنند.متعاقب آن پرورش دهنده در زمان انتخاب (Selection) آن صفاتی را مورد ارزیابی و انتخاب قرار می دهد که با پرورش وی مطابقت دارد. صفات قابل رکوردبرداری علاوه بر ۳ رکورد ذکر شده قبلی، عبارتند از:

قد و وزن

قد بر حسب سانتیمتر درسن ۳۶ ماهگی به بعد و وزن حیوان برحسب کیلوگرم و یا پوند در همین سن می تواند مورد اندازه گیری قرار گیرد.قد حیوان معمولاً تا بعد از بلوغ و حدود ۵۰ ماهگی هم رشد می کند ولی پس از آن ثابت می ماند، اما وزن حیوان بعد از این سن ممکن است به دلایل مختلف مثل سوء تغذیه، بیماری ها و تمرینات سخت و کاهش

یابد و یا در اثر تغذیه اضافی، استراحت مطلق و افزایش یابد.به نظر میرسد اندازه گیری قد را می توان به عنوان یکی از صفات مهم مورد ثبت قرار داد ولی وزن حیوان باید در زمان انتخاب وی مورد بررسی قرار گیرد.ار تفاع و یا قد اسب حدفاصل بین راس جدوگاه تا خط افق می باشد.

طول سر

خط مستقیمی که از قفا (Poll) به انتهای بینی وصل می شود طول سر حیوان است. طول سر به عنوان ملاکی قابل اعتماد برای سبک بودن و یا سنگین بودن سر نسبت به سایر اعضای بدن تلقی می شود. در حالت تناسب معمولاً طول سر حدود یک سوم تا یک پنجم ارتفاع دام باید باشد. طول سر را می توان با متر خیاطی و بر حسب سانتی متر اندازه گیری و ثبت نمود، منتهی این اندازه گیری نیز بهتر است در سن بعد از ۳۶ ماهگی انجام شود.

طول پشت و کمر

حدفاصل بین زاویه عقبی شانه (بعد از جدوگاه) تا زاویه خارجی ایلیوم طول پشت و کمر نام دارد.امکان اندازه گیری این طول نیز با متر خیاطی و بر حسب سانتی متر وجود دارد. معمولاً حیوانات بالغ را بعد از ۳۶ ماهگی میتوان از بابت این پارامتر مورد اندازه گیری و ثبت قرار داد.طول پشت و کمر در حالت طبیعی باید تقریباً برابر با طول سر و یا اندکی از آن بیشتر باشد.

طول گردن

فاصله بین قفا تا جدوگاه را طول گردن مینامند و برحسب سانتی متر اندازه گیری و ثبت مینمایند. در حالت معمولی طول گردن نیز مساوی و یا کمی بزرگتر از طول سر میباشد.

فاصله دست و پا

اگر اسبی را بر روی بستری نرم از خاک اره قرار دهیم و در حالت طبیعی و کاملاً در آرامش (بدون تـرس و اضطراب) ایستاده باشد، اثری که از سمهای دست و پا بر روی بستر باقی میگذارد و فاصله بین آن ها قابل اندازه گیری است و میتوان بر حسب متر و یا سانتی متر بیان نمود.

محیط استخوان قلم دست و پا

اندازه گیری محیط استخوان قلم دست و پا (Cannon bone) از محلی که حد متوسط قطر این استخوان است (زیرا این استخوان در تمام طول خود یک محیط ندارد)، به عنوان یکی از پارامترهای مشخص کننده استحکام اندام حرکتی در حرکتهای مختلف او مورد اندازه گیری و ثبت و انتخاب قرار می گیرد.اندازه گیری این استخوان نیز بعد از سن بلوغ و با متر خیاطی به راحتی امکان پذیر است.معمولاً محیط این استخوان در نریانها بیش از مادیانها در همهی نژادها می باشد. در اسبهایی که اصولاً نژادهایی باقدرت کشیدن (Pulling power) بالا دارند (مثل نژادهای مخصوص ارابهرانی یا کشیدن کالسکه و ...) محیط این استخوان به مراتب بیش از سایر نژادها می باشد.

وزن کرهها در هنگام تولد

وزن کرهها موقع تولد خصوصیتی است که در روز اول تولد هر حیوان بر حسب کیلوگرم و یا پوند و به وسیلهی باسکول اندازهگیری و ثبت میشود.این ویژگی صفتی نیست که صرفاً کرهها از مادیان به ارث برده باشند، به همین دلیل در

برخی از کارتهای تبلیغاتی برای سیلمیهای معروف دنیا از «وزن متوسط کرهها موقع تولد» به عنوان یکی از صفات مورد اندازه گیری و انتخاب در نریانها نیز نام برده می شود.

سرعت دویدن

یکی از صفات مهم در مورد اندازه گیری در اسبها سرعت دوین (Racing Time) آنها است. از آنجایی که عموم اسبهای ممتاز اسبهایی هستند که در مسابقاتی مثل اسبدوانی، پرش از مانع، مسابقات سه روزه و یا چوگان توانسته اند رکورد ممتاز و برجستهای از خود به جای گذارند و عمده این موفقیت آنها به دلیل برخورداری آنها از سرعت دویدن مطلوب بوده است، لذا اندازه گیری و ثبت این صفات از ویژگی و اهمیت خاصی در هر کدام از این ورزشها برخوردار است که در ذیل به آن اشاره مینماییم.

باید دانست که سرعت دویدن اسبها ظاهراً توسط ژنهای متعددی در حیوان تحت کنترل میباشد و به همین دلیل از وراثتپذیری آن در نژادهای مختلف حدود ۳۵ درصد است).

سرعت دویدن در اسبهای کورس (اسبدوانی)

از آنجاییکه توانایی اسبهای مختلف حتی در یک نژاد درسرعت دویدن آنها متفاوت است و عموماً این توانایی ناشی از برخی ویژگیهای منحصر به فرد فیزیولوژیکی، آناتومیکی و حتی عصب هر راس میباشد، لذا در اندازه گیری این صفت معمولاً موارد ذیل مد نظر است:

- ۱- برخی از اسبها در مسافتهای کوتاه می توانند خیلی سریع بدوند، در حالیکه برخی دیگر می توانند برای مسافتهای بیشتر سرعت گامهای خود را حفظ کنند و در این مسافتها به خوبی دوام بیاورند (Stagnation). بنابراین سرعت دویدن حیوان را در مسافتهای مختلف مثل، ۱۰۰۰ متر، ۱۵۰۰ متر، ۲۳۰۰ متر و حتی بالای آن تا ۳۵۰۰ متر نیز اندازه گیری و ثبت می نماید. البته اسبها تمامی طول این مسافتها را با یک سرعت نمی دوند. در روش اندازه گیری دقیق تر می توان در فواصل کوتاه دویدن سرعت اسبها را در هر مرحله اندازه گیری نمود.
- ۲- برخی از اسبها صرفاً قابلیت دویدن (Racing ability) در میدانها و پیستهای مسطح و بدون مانع (Flat) را دارند، در حالیکه تعداد دیگری ضمن دویدن سریع همزمان می توانند از موانع هم در میدان اسبدوانی بپرنـد (Steeple chassing) (برخی اوقات در کورسهای ۳۰۰۰ متر بـا ۱۲ مـانع و تـا ۱۱۰ سـانتیمتر). بنـابراین اندازه گیری برحسب اینکه اسبها در کدام یک از این میدانها و با چه شرایطی دویدهاند نیز قابل ذکر و اندازه گیری است.
- ۳- برخی اوقات دیده شده است که کرههای نر و ماده یک سیلمی و با یک مادیان مشخص در مسافتهای متفاوت نتایج متفاوتی را داشتهاند. به عبارت دیگر اندازه گیری سرعت دویدن کرههای نر و ماده یک سیلمی و تفکیک نمودن این رکوردها شاید نهایتاً منتج به آن شود که این سیلمی قادر است مولد کرههای نری باشد که در مسافتهای کوتاه می توانند بسیار بهتر از کرههای ماده آن سیلمی در همین شرایط یکسان بدوند و یا برعکس آن، به همین لحاظ در ارائه قابلیتهای یک سیلمی و یا یک مادیان همواره رکورد کرههای نر و مادهی آنها جدا گزارش می شود.

- ۴- برخی از اسبها می توانند در میدانهایی با پیست ماسهای، رکوردار خوبی باشند، در حالیکه عده ی دیگر در پیستهای چمن این خصیصه را از خود نشان می دهند و اسبهای دیگری می توانند در مسابقات پرش از موانع صحرایی (Cross country) سرعت خوبی داشته باشد.
- ۵- یکی از روشهای اندازه گیری سرعت اسبها استفاده از روش (Index) یا شاخص می باشد. در این روش میانگین مبلغ جوایز به دست آمده بر تعداد اسبهای شرکت کننده در مسابقات تقسیم می شود. اسبی که به دست آمده توسط یک اسب با میانگین نژاد آن برای یک سال مشخص مقایسه و تعیین می شود. اسبی که برابر میانگین نژادی خود برنده شده باشد یک ضریب امتیاز یک به آن تعلق گرفته و اسبی که دو برابر میانگین برنده شده باشد ضریب دو و به همین ترتیب تا هرچند برابر که اسب برده باشد معادل آن ضریبی خواهد گرفت. قاعدتاً در پایان هر سال تعداد این ضرایب مشخص و برای هر اسب جمع آنها نیز تعیین می شود. جمع ضرایب مذکور تقسیم بر تعداد سالهایی که اسب در مسابقه شرکت کرده است می شود و شاخصی را به عنوان ضرایب مذکور تقسیم بر تعداد سالهایی که اسب در مسابقه شرکت کرده است می شود و شاخصی را به عنوان می است. (Racing Ability Index) یا شاخص قدرت دویدن به وجود خواهد آورد که بسیار مهم است. مقایسه این شاخص با شاخص والدین هر اسب حکایت از وراثت پذیری بالای این شاخص دارد، لـذا در واقع بـا این اندازه گیری که نوعاً به سرعت دویدن دام بستگی کامل و مستقیم دارد رکورد قابل اهمیتی ثبت و درج می شود.

سرعت دویدن در اسبهای پرش

مسلماً از آنجاییکه رسیدن به حد نصاب زمانی و خاتمه دادن به یک پارکور در مسابقات پرش از مانع تابع سرعت دویدن اسب میباشد. لذا اسبهایی که برای این مسابقات پرورش داده میشوند باید خصوصیتهای دویدن سریع و پریدن یا جهش با دقت را تواماً و نه به صورت مجزا دارا باشند.

به این منظور رکورد زمانی اسبهای پرش که می تواند پارکوری را در هر دوره (رده A و B و C و D و D) بدون خطا به پایان برسانند قابلیت اندازه گیری دارد. البته مسلماً وزن سوارکار، شرایط مانژ مسابقه، نوع موانع به کار گرفته شده و بسیاری دیگر از پارامتر می توانند در این رکورد اثر داشته باشند. لذا در مقایسه رکوردهای مختلف باید کلیه شرایط اجرای مسابقه مدنظر قرار گیرد. معمولاً رکورد اسبها صرفاً در مسابقات رسمی فدراسیون جهانی سوارکاری (F.E.I) برای هر رده مشخص می تواند ملاک دقیق تری باشد.

سرعت دویدن در اسبهای مسابقات سه روزه

سرعت دویدن در این دسته از اسبها شاید به اندازه ی قدرت پریدن و یا درساژ کردن آنها اهمیت دارد و لذا اندازه گیری سرعت آنها به تنهایی شاید ملاک کامل و صحیحی نباشد. از این رو معمولاً سرعت دویدن در این اسبها صرفاً در روز برگزاری مسابقات اسبدوانی با مانع در صحرا (یک روز از سه روز مسابقه به این رقابت اختصاص دارد) ملاک مناسب تری خواهد بود.

سرعت دویدن در اسبهای مسابقه استقامت

در این دسته از اسبها سریع دویدن ملاک برنده شدن نیست. بلکه سرعت تنظیم شده و استقامت حیوان در به خط پایان رسیدن آن هم بدون آنکه متابولیسم از شرایط طبیعی خارج شود، اهمیت دارد.

آنچه که در این دسته به نظر مهم است آن است که اسب بتواند مسافتهای خیلی طولانی (تا ۱۳۰ کیلومتر) را به راحتی طی نمایند. بنابراین تقسیم کردن انرژی و توان حیوان شاید بهتر از آن باشد که اسبها سریعتر بدوند.در طول مسیر این مسابقات اسبها گاهی یورتمه و حتی قدم عادی هم (بنا به شرایط طبیعی و جغرافیایی مسیر مسابقه) خواهند داشت. در مواردی نیز باید چهار نعل بروند. معاینهی دامپزشکان و حصول اطمینان از وضع سلامت و طبیعی بودن علائم حیاتی در طی مسیر، جز لاینفک مسابقه بوده و به نظر میرسد استقامت و توانایی اسب جهت به پایان رساندن صحیح این مسابقات مهمتر از سرعت آنها است.

سرعت دویدن در اسبهای چوگان و شکار

سرعت دویدن در مسافتهای کوتاه و شتاب اولیه زیاد در این گروه از اسبها بسیار اهمیت بیشتری نسبت به تداوم دویدن در آنها دارد. قدرت دویدن سریع در فواصل کوتاه و ایستادن به موقع خصیصهای است که در اسبهای با قد و وزن متوسط، سر نسبتاً کوچک و اندام حرکتی مستحکم وجود خواهد داشت. قد بلند حیوان گو اینکه امکان برداشتن فولههای بزرگتر و طی مسافت بلندتر را در زمان کوتاهتر به حیوان می دهد ولی از طرفی از تسلط سوارکار چوگان بر گوی که روی زمین قرار گرفته است می کاهد. لذا انتخاب قد اسب در حد اپتیمم و در حد معمول و طبیعی آن و برخورداری اسب از سرعت اولیه با شتاب زیاد و استحکام ایده آل اندام حرکتی (مناسب بودن خطوط شاقولی دست و پا، قطر مناسب استخوان ساق، زاویه مناسب بخولق و اندازه ی کوچک سم) اهمیت بسیار زیادی دارد.

ملاکهای انتخاب از نتایج رکوردها

مسلماً ملاکها و شاخصهای انتخاب از رکوردهای فوقالذکر و بسیاری دیگر از خصوصیات اسبها بر حسب اینکه هدف از پرورش چیست متفاوت خواهد بود. در ذیل به بخشی از این ملاکها اشاره مینماییم:

اسبهای اسبدوانی (Racer Horses)

در این نوع اسبها ارتفاع و قد حیوان چندان اهمیتی ندارد و کافی است در حدود طبیعی خود باشد، در حالیکه طول بدن و طول گردن طویل تر، مورد انتخاب است. طول پشت و کمر باید معمولاً کوتاه و حدوداً برابر با طول سر باشد. سر کوچک و طول آن باید درحدود یک پنجم ارتفاع تا یک چهارم آن باشد. خطوط شاقولی دست و پا بسیار مهم بوده و خط شاقولی پشت نیز از اهمیت زیادی برخوردار است.معمولاً سم کوچک و بیضی شکل مورد انتخاب این پرورش دهندگان قرار می گیرد.یکی از صفاتی که اخیراً در کشورهای اروپایی و آمریکایی در این دسته از اسبها به شدت مورد بررسی و انتخاب قرار می گیرد، سرعت اولیه خروج از دپار می باشد (Starting Speed).تناسب اندام اسب با یکدیگر یا بزرگی و کوچکی آنها در مقایسه با هم (Symmetry) و حتی وضعیت متصل شدن آنها به یکدیگر مثلاً اتصال سر بزرگی و کوچکی آنها در مقایسه با هم (Symmetry) و حتی وضعیت متصل شدن آنها به یکدیگر مثلاً اتصال سر گردن، گردن به بدن، شانه به بدن، بخولق به سم و … نیز در این اسبها حتماً مورد قضاوت و انتخاب قرار خواهد گرفت.در این اسبها هر مقدار طول شانه بیشتر باشد، امکان طویل تر کردن حرکت دستها و در واقع حرکت بهتر و وسیع تر آن وجود خواهد داشت که به عنوان صفت مطلوب مورد انتظار است.هر میزان فاصلهی دست و پا از یکدیگر بیشتر باشد، این امکان به اسب داده میشود تا با تعداد فوله های کمتری مسافت مشخصی را طی نماید، لذا این خصیصه مطلوب پرورش دهندگان می باشد.

اسبهای پرش از مانع (Jumper Horses)

در این دسته از اسبها هر مقدار قد حیوان بلندتر و همینطور طول دست و پا بیشتر باشد این امکان فراهم میشود که بتواند به راحتی از موانع مرتفع تر عبور نماید. در حالیکه طول بدن کشیده و یا خیلی کشیده (مانند اسبهای اسبدوانی) باشد ممکن است سبب شود قوسی که حیوان در زمان پریدن از مانع به بدن خود میدهد. به دلیل طویل بودن بـدن دچار مشکل شده و باعث شود حیوان نتواند بدون خطا از موانع عبور نماید. اصطلاحاً این حالت خمیدگی و قـوس دادن به طول بدن بر روی مانع را باسکول کردن (Bascule) اسب مینامند و از صفات خوبی است که علاوه بر داشتن شرایط آناتومیکی مناسب، یک اسب طی آموزشهای مختلف روش باسکول کردن صحیح را میآموزد.طول گردن اسب-های پرش معمولاً چندان طویل نیست زیرا د صورت طویل بودن تسلط سوار کار را بر روی اسب جهت اجرای فـرامین او تا حدودی کاهش میدهد. طول سر و به طور کلی اندازه سر در حد متوسط و در برخی مواقع حتی سر نسبتاً طویل مورد نظر است. سر به عنوان وزنهای که می تواند با سنگینی خود و جابجایی آن مرکز ثقل بدن اسب را به جلو یا عقب تغییر دهد بسیار مهم بوده و به این ترتیب از غیر متعادل شدن بدن خصوصاً در مانورهایی که در مانژ میدهد جلوگیری مینماید.سر کوچک با اینکه تسلط سوار کار را به حیوان مضاعف مینماید. ولی معمولاً در اسبهای ممتاز پرش دنیا سر کوچک دیده نمی شود و یا بسیار به ندرت است.ار تفاع اندام حرکتی (طول دست و پا) از زمین به هر میزان بلندتر باشد، اسبها راحت تر از موانع عبور می کنند لذا اسبهای با دست و پای بلند بسیار مورد پسند هستند.سمها به دلیـل اینکـه باید در زمان فرود آمدن به زمین از روی موانع تا چندین برابر وزن خود و سوارکار را تحمل نمایند، نباید خیلی کوچک باشند و در واقع سطح اتکاء اسبهای سنگین وزن پرشی با زمین همین سمهای حیوان است. به نظر میرسد بسته به وزن اسب، اندازه سم اسبها باید مورد گزینش قرار گیرد.طبیعی بودن مفصل خرگوشی (Hock) به لحاظ زاویه آن بسیار اهمیت دارد. مفاصل خیلی خوابیده و زاویهدار و یا مفاصل خیلی باز اصولاً نمی توانند حالت ارتجاعی لازم بـرای از زمین برخاستن اسبها جهت پرش از موانع را ایجاد نمایند. توجه به این مفصل از بابت سالم بودن آن و زاویـه مطلـوب داشتن، همواره مورد دقت و انتخاب پرورش دهندگان اسبهای پرشی قرار می گیرد.خلق و خوی اسب (Temperament) از آنجاییکه در فراگیری حیوان و آموزش وی مهم است، در این اسبها اهمیت ویژهای پیدا می-کند. اسبهای با بهرهی هوشی کم، لجوج و شرور هیچگاه نمی توانند اسبهای برجستهای برای مسابقات پرش و درساژ باشند.صحیح بودن خطوط شاقولی اندام حرکتی و بدن و نیز متناسب بودن کلیه اعضاء با یکدیگر مانند هر اسب اصلاح شده دیگر در این دسته از اسبها نیز مدنر میباشد.

پرورش دهندگان اسبهای پرش ممتاز دریافتهاند که بین ارتفاعی که حیوان به راحتی از آن عبور می کند و قد اسب رابطه ی مستقیم و مثبتی وجود دارد، ولی پی بردن به ارتباط بین ارتفاع موانع و وزن حیوان مشکل است.این طور به نظر میرسد که افزایش وزن و قد تا حدودی هماهنگ با یکدیگر رخ می دهد، از طرفی قد بلند صفت مطلوب بوده ولی افزایش وزن خصوصا از حد خاصی به بالا، سبب مستهلک شدن سریع مفاصل و ایجاد اختلال در اندام حرکتی خواهد شد. از این رو اصولا اسبهایی بسیار برجسته خواهند بود که ضمن داشتن قد و قامت بلند، وزن زیادی نداشته باشند.اسبهای سنگین به هر میزان که به لحاظ ژنتیکی استعداد پریدن داشته باشند، به لحاظ فیزیکی امکان تجلی این صفت را نمی یابند.در اسبهای پرش استحکام استخوانهای اندام حرکتی بسیار مهم و با ارزش است، از این رو

محیط استخوان قلم (Cannon) دراین اسبها اندازه گیری و در دامنه خاصی (مرتبط با وزن دام و ردهای که نهایتـاً در آن رده مسابقه خواهد داد) مورد انتخاب قرار می گیرد.

اسبهای مسابقات درساژ (Dressage Horses)

از آنجاییکه این اسبها معمولاً درسن خاصی جهت آموزش درساژ انتخاب میشوند و معمولاً درایس سین اسبها در شرایطی خواهند بود که قبلاً یا در مسابقات اسبدوانی و یا در مسابقات پرش از موانع و حتی دیگر مسابقات شرکت داشتهاند، لذا میتوان این طور استنباط نمود که طی آموزش های قبلی و مسابقات برگزار شده قبلی شایستگی و صلاحیت اولیه (Prequalification) این اسبها جهت آنکه به عنوان اسبهای درساژ مورد آموزش و تمرین قرار بگیرند به اثبات رسیده است. البته نژادهایی هم هستند که صرفاً جهت استفاده آنها در مسابقات درساژ بهرهگیری میشوند. تناسب اندام، هماهنگ بودن اعضا در حین حرکات اسب (قدم، یورتمه، چهارنعل کوتاه)، تمکین و فرمانبرداری اسب از سوارکار هوش و قدرت یادگیری او در آموزشهای درساژ و آرام بودن و خوش خلقی این اسبها صفاتی است که این دسته از اسبها علاوه بر صفات مشخصه در اسبهای پرش و یا کورس دارا هستند.

اسبهای مسابقات سه روزه (Three Days Event Horses)

انتخاب این اسبها شاید به مراتب مشکل تر از انتخاب اسبهایمسابقات پرش، کورس و یا درساژ باشد، زیرا این اسبها در واقع باید قابلیتهای تمامی این مسابقات را داشته باشند.گو اینکه اسب ممتاز مسابقات سه روزه نمی تواند رکورد اسبهای ممتاز و برجسته و قهرمان در هر یک از این سه رشته مجزا را پشت سر بگذارد، اما باید ضمن داشتن خصوصیات ژنتیکی و فنوتیپی ، کارآیی قابل قبولی را هر یک از این سه رشته به صورت مجزا و نهایتاً با هم دارا باشند.به همین دلیل برای انتخاب اسبهای مسابقات سه روزه ابتدا حدنصابی برای قابل قبول دانستن حضور این اسبها ها در مسابقات مذکور در هر یک از این رشتهها تعریف مینماید و در صورتی اسبی برای این مسابقات تحت آموزش قرار می گیرد که حد نصاب لازم را ابتدا در هر یک از این رشتهها کسب کرده باشد.داشتن شرایط فیزیکی لازم علاوه بر تمامی مزیتهای ذکر شده و صفاتی که در مورد اسبهای کورس، پرش و درساژ نام برده شد، باعث میشود تعداد محدودی از اسبها بتوانند برای مسابقات انتخاب و پرورش یابند.

شاید این سوال مطرح شود که برخی از صفات مورد انتخاب در مورد اسبهای کورس در تضاد با انتخاب این صفات در اسبهای پرش و درساژ باشد. حال برای اسبهای سه روزه، گزینش به سمت کدامیک از این گروهها متمایل میشود. به عنوان مثال اسبهای کورس، وزن سبک تا متوسط دارند، در حالیکه اسبهای پرش و یا درساژ سنگین تر از آنها هستند، برای اسبهای سه روزه این صفت چگونه مورد ارزیابی و انتخاب قرار می گیرد؟

پاسخ این سوال مطلبی است که قبلا در سطور بالا ذکر کردهایم، همان تدوین حدنصاب برای صفات مختلف (معمولاً در مورد صفات در تضاد با یکدیگر باید در حد اپتیمم و میانه حسابی، صفات مورد انتخاب قرار گیرند) در اسبهای سه روزه است. به عنوان مثال، اسبهای مورد انتخاب قرار خواهند گرفت که بتوانند وزنی بین ۳۷۰ تا ۴۳۰ کیلوگرم داشته باشند و نیز بتوانند حداقل ۱۲ مانع صحرایی با ارتفاع ۱/۲۰ متر و عرض ۱/۸۰ متر را در مسافت کورسی به طول ۲۷۰۰ متر و آن هم در زمانی بین ۱۷۵ تا ۱۹۰ ثانیه طی نمایند. در واقع این اعداد به عنوان حد نصاب محسوب می شوند و

اگر اسبی توانست به تمامی این حدنصابها (نه فقط یکی از آنها) دست بیابد به عنوان اسب قابل قبول (Acceptable) برای مسابقات سه روزه انتخاب و آموزشهای لازم برای او شروع می شود.

اسبهای چوگان (Polo Horses)

در انتخاب اسبهای چوگان این رکوردها و صفات مد نظر قرار می گیرند:

 $(-1)^2$ و وزن متوسط نه خیلی بزرگ و تنومند و نه خیلی کوچک

۲- سر متوسط تا کوچک

۳- گردن کوتاه

۴- اندام حرکتی مستحکم و سالم

۵− سرعت اولیه (شتاب) زیاد

۶- خوش خلقی حیوان با سوار کار و سایر اسبها

۷- استقامت در دویدن و ایستادن به موقع

۸- اشتیاق حیوان برای بازی کردن

اسبهای چوگان و شکار و حتی اسبهای مسابقات استقامت باید دارای خصیصه فیزیولوژیکی خاصی باشند و آن این است که در اثر استمرار و تداوم مسابقات، چرخهی بی هوازی متابولیسم در بدن آنها به سرعت وارد عمل نشود، زیرا حاصل ورود این چرخه به متابولیسم، تولید اسید لاکتیک و انباشته شدن آن در بدن و بروز خستگی و تاب نیاوردن حیوان خواهد بود.

در این اسبها علائم حیاتی مانند ضربان قلب (به طور دقیق تر، برون ده قلب در این مورد خاص) و تعداد تنفس و میزان تعرق نباید به سرعت و پس از چند دقیقه فعالیت افزایش و یا کاهش معنی داری نشان بدهد. جهت رسیدن به این حالت فیزیولوژیکی خاص به نظر می رسد عوامل وراثتی به جز نقشی که در تکامل اندام مهمی مثل قلب، ریهها و اندام حرکتی و ... دارند چندان نقش دیگری نداشته و بیشترین تاثیر، مربوط به اثرات محیطی مثل آموزش و تمرین های اصولی و صحیح هوازی حیوان، تغذیه مناسب و سلامت کامل اسب باشد.

اسبهای مسابقات استقامت (Endurable Horses)

همانگونه که در بالا ذکر شد در مورد این اسبها، استقامت و پایداری حیوان در به اتمام رساندن مسیر مسابقه بسیار اهمیت دارد. به نظر میرسد برخورداری از این پایداری و تداوم در سرعت و طی مسیری که در کتب مختلف از آن به عنوا (Stagnation) نیز یاد میشود، نه تنها تحت تاثیر عوامل محیطی است، بلکه اثر عوامل ژنتیکی نیز در آن کم نیست و به همین دلیل نژادهای اسبی که در این قبیل مسابقات شرکت مینمایند بسیار محدود بوده و اسب نژاد عرب بارزترین آنها است. این موارد از عمده ترین خصایص مهم در این اسبها میباشد.

۱- قدرت تنفسی بسیار بالا

۲- ظرفیت بالای حیوان در انجام متابولیسم هوازی

۳- جثه کوچک و نهایتاً متوسط

۴- وجود ذخایر کافی انرژی در بدن

لازم به ذکر است انجام برخی از تمرینات سخت در شرایط خاص (تمرین در نقاط مرتفع و یا بسیار مرطوب و استفاده از جیرههای خاص و) تاکنون نتوانسته است از اسبهای نژادهای معروف دنیا مثل تاروبرد، اسبهای خوبی برای مسابقات استقامت بسازد. زیرا اصولاً در سنتز و تولید این نژادها هدفی با این عنوان از ابتدا مطرح نبوده است و تغییر شرایط محیطی و حتی تشدید شدت انتخاب برای این صفات نمی تواند در کوتاه مدت چندان موثر باشد.

اما در آن سوی مطلب، نژادی مثل اسبهای عرب هستند که منشاء تولید طبیعی آنها نقاط گرم و مرطوب و نوعاً صحراهای خشک و بی آب و علف مناطق گرمسیری دنیا بوده است و طی قرون متمادی در یک سازش طبیعی برای حفظ بقاء و نسل خود بسیار مقاوم و پر استقامت شدهاند که در بین آنها و در یک انتخاب طبیعی بسیار طولانی اسبه های کم طاقت زودتر از چرخه تکثیر و تولید طبیعی حذف شدهاند. این نژاد برای اینگونه مسابقات ایدهآل هستند. البته انتخاب نژاد مناسب برای شرکت در مسابقات استقامت در واقع عبور از آزمایش اولیه این مسابقات است و گرنه هر گز بدون داشتن تمرینات منظم و برنامهریزی شده حجم قلب، قدرت تپش و نهایتاً برون ده آن افزایش نمی یابد و یا ریهها ظرفیت لازم برای رساندن اکسیژن پیدا نخواهند نمود.

رسم نمودارهای افزایش ضربان قلب و تعداد تنفس اسبها نسبت به افزایش سرعت حرکت آنها پیشبینی قابل قبولی را از وضعیت آمادگی حیوان به ما میدهد. در اسبهای آماده و ورزیده، افزایش ضربان قلب از ۳۰ بار در دقیقه تا حوالی ۹۰ بار در دقیقه به صورت خطی و یا شیب متعارف افزایش می یابد. ولی شیب این خط از ۱۹۰ تا ۲۲۰ بار در دقیقه با شیبی تندتر ترسیم خواهد شد که به همین دلیل در این مرحله (یعنی رسیدن به ۲۲۰ بار ضربان در دقیقه) آخرین حد ضربان قابل پذیرش در این مسابقات تلقی می گردد. مطمئنا افزایش ضربان قلب و یا تعداد تنفس از حد مشخصی به بالا موجب ایجاد اختلالاتی در سیستمهای مختلف بدن خواهد شد و اعضای بدن را از آستانه طبیعی کارآیی خارج خواهد ساختی

بنابر آنچه ذکر شد، صرف انتخاب یک اسب آن هم از نژاد مقاوم و مستحکمی مثل نژاد عرب برای آنک بتواند در این مسابقات شرکت موفق داشته باشد، کافی نیست. بلکه ایجاد شرایط محیطی مناسب و از همه مهمتر تمرینات صحیح و تغذیه مناسب بسیار اهمیت دارد.

پرورش دهندگان به خوبی میدانند معمولاً مادیانها استقامت بیشتری نسبت به نریانها در این مسابقات از خود بروز میدهند که این یافته تجربی با دانستههای علمی نیز مطابقت دارد، زیرا مادیانها به دلیل برخی از هورمونهای استروئیدی امکان ذخیره کردن چربی بیشتری را در اندام و امعاء و احشاء خود دارند و این چربیها در تامین انرژی مورد نیاز در این مسابقات به کمک این حیوانات آمده و تولید انرژی مینمایند.

تهیه کارتهای سلامت و بهداشت

تا چندی پیش که استفاده از کامپیوتر چندان رواج نداشت، تهیه کارتهای مختلف برای هر یک از اسبها کاملاً ضروری به نظر میرسید، لیکن امروزه به جای تهیه کارت عیناً جداول را در کامپیوتر طراحی نموده و با مراجعه به آن اطلاعات لازم را سریعاً به راحتی اخذ مینمایند.

کارتهای متداول و ضروری در یک واحد پرورش اسب عبارتند از:

- ۱- کارت مشخصات کلی و هویت اسب
 - ۲- کارت سیلمی
 - ۳- کارت تولید مثل (مادیان)
 - ۴- کارت زایش
 - ۵- کارت واکسیناسیون
 - ۶- کارت مداوا
 - ۷- کارت نعل بندی
 - ۸- کارت مبارزه انگلی

در واحدهایی که اسبها فعالیت ورزشی و یا دارند، تهیه کارت فعالیت حیوان که بیانگر مدت و نوع فعالیت حیوان است نیز تهیه می شود. در برخی از مراکز از کارت خوراک دهی اسب که میزان خوراک و نوع آن و نیز مواد مکمل و ویتامینها را بیان می نماید، خصوصاً برای اسبهایی که در بیمارستان و یا در قرنطینه تحت مداوا و درمان قرار دارند، استفاده می شود، تا میزان خوراک حیوان و تغییرات احتمالی آن به صورت دقیق کنترل شود.در ذیل نمونههایی از این کارتها ارایه شده است.

		شماره کارت:
	مشخص	ات کلی و هویت
نام اسب:		نام مالک:
رنگ:		جنس:
شماره داغ:		تاریخ تولد: روز ماه سال
شماره میکروچیپ:		تاریخ خروج:
تاريخ ورود:		علت خروج:
مشخصات پدر		مش خ صات مادر
نام:		نام:
نژاد:		نژاد:
۔ رنگ:		۔ رن <i>گ</i> :
شماره داغ/ میکروچیپ:		شماره داغ/ میکروچیپ:
تاریخ تولد:		تاریخ تولد:
تاریخ مرگ:		تاریخ مرگ:
۔ مشخصات پدر پدر		مشخصات پدر مادر
نام:		نام:
ٔ نژاد:		ٔ نژاد:
رنگ:		، رنگ:
شماره داغ/ میکروچیپ:		شماره داغ/ میکروچیپ:
تاريخ تولد:		تاریخ تولد:
تاریخ مرگ:		تاریخ مرگ:
مشخصات مادر پدر		مشخصات مادر مادر
نام:		نام:
نژاد:		نژاد:
ر رنگ:		ر رنگ:
ر شماره داغ/ میکروچیپ:		ر شماره داغ/ میکروچیپ:
تاريخ تولد:		تاریخ تولد:
ریخ تاریخ مرگ:		تاریخ مرگ:
 توضیحات:		
۔ تدوین کنندہ:	تاريخ تدوين:	تاييد كننده:
		11

كارت سيلمي

نام مالک:

نژاد: تاریخ تولد: روز ماه سال

شماره داغ: محل ثبت سیلمی:

شماره میکروچیپ: تاریخ و محل صدور کارت سیلمی:

مشخصات پدر مشخصات مادر

نام:

نژاد: نژاد:

شماره داغ/ میکروچیپ: شماره داغ/ میکروچیپ: میزان جوایز برنده شده یا مقامهای کسب شده: میزان جوایز برنده شده یا مقامهای کسب شده:

تعداد کرههای نر تولیدی: تعداد کرههای سقط شده یا با نواقص ژنتیکی:

تعداد کرههای ماده تولیدی: متوسط وزن روز اول تولد کرهها:

تاريخ آخرين آزمايش اسپرم: نتايج آزمايش اسپرم:

سوابق بیمارهای احتمالی:

توضيحات:

تدوین کننده: تاریخ تدوین: تایید کننده:

كارت توليد مثل (ماديان)

نام اللب:
رنگ:
شماره داغ:
تاریخ تولد: روز ماه سال شماره میکروچیپ:
تاریخ خروج:
نوع بهرهبرداری:
تاریخ ورود:

وضعيت زايش	دامپزشک	جنس کرہ	تاریخ تولد کره	تشخيص تاريخ أبستنى	نام سیلمی	تاريخ كشش	ردیف

كارت زايش

نام مادیان:	نام مالک:
رنگ:	نژاد:
شماره داغ:	تاریخ تولد: روز ماه سال
شماره میکروچیپ:	تاريخ خروج:
نوع بهرهبرداری:	علت خروج:
تاریخ ورود:	

توضيحات	وزن تولد کره (کیلوگرم)	جنس کرہ	وضعيت خروج كره	وضعيت زايش	ساعت و نوع خروج جفت	تاريخ زايش	ردیف

كارت واكسيناسيون

نام مالک:	نام:
جنس:	رنگ:
نژاد:	شماره داغ:
تاریخ تولد: روز ماه سال	شماره میکروچیپ:
تاريخ خروج:	نوع بهرهبرداری:
علت خروج:	تاريخ ورود:

امضاء دامپزشک	مهر دامپزشک	نام و نام خانوادگی دامپزشک معالج	محل تلقيح واكسن	تجديد واكسن	نوع واکسن و شماره واکسن (No. of the bach)	تاريخ تلقيح	ردیف

کارت درمان

نام مالک:	نام:
جنس:	رنگ:
نژاد:	شماره داغ:
تاریخ تولد: روز ماه سال	شماره میکروچیپ:
تاريخ خروج:	نوع بهرەبردارى:
علت خروج:	تاريخ ورود:

نتايج درمان	مهر دامپزشکامضاء دامپزشک	نام و نام خانوادگی دامپزشک معالج	دوره درمان	داروهای تجویز شده	تشخیص بیماری	تاريخ ويزيت	ردیف

كارت نعلبندي

نام:	نام مالک:
رنگ:	سايز نعل
شماره داغ:	جنس نوع ميخ نعل:
شماره میکروچیپ:	نژاد:
نوع بهرهبرداری:	تاریخ تولد: روز ماه سال
تاريخ ورود:	تاريخ خروج:
	علت خروج:

توضيحات	نوع نعل بندی اصلاحی	تاريخ بازديد	نام و نام خانوادگی نعلبند	تاريخ نعلبندي	ردیف

کارت مبارزه انگلی

نام:	نام مالک:
رنگ:	جنس:
شماره داغ:	نژاد:
شماره میکروچیپ:	تاریخ تولد: روز ماه سال
نوع بهرهبرداری:	تاريخ خروج:
تاریخ ورود:	علت خروج:

توضيحات	کاهش شمارش تخم انگل در مدفوع (FECR%)	نتایج آزمایش مدفوع بعد از مبارزه (epg)	نتایج آزمایش مدفوع قبل از مبارزه (epg)	نام و نام خانوادگی دامپزشک معالج	نوع داروی مصرفی	تاريخ	ردیف

كارت فعاليت

نام مالک: مادیان: جنس:

نوع فعالیت و مدت آن

 تاریخ
 هفته اول
 هفته دوم
 هفته سوم
 هفته چهارم

 (روز – مورخ)
 شنبه

 یکشنبه
 یکشنبه

 دوشنبه
 سهشنبه

 چهارشنبه

 پنجشنبه

علت از کارافتادگی و استراحت احتمالی: مدت استراحت:

جمعه

تبارنامه نژادی (Stud Book)

یکی از روشهای مهم جهت اطمینان یافتن از خلوص تلاقیها در هر نژاد، تشکیل کتاب انساب و یا تبارنامه میباشد. روش کار برای تشکیل تبارنامههای نژادی اسب به صورت ذیل میباشد:

- ثبت جمعیت پایه در انجمن نژادی

برای اینکه هر کشوری بتواند کتاب تبارنامه خود را صادر نماید، ابتدا باید براساس استانداردهای تعریف شده برای هر نژاد، تلاش نماید تا تعدادی از اسبهای موجود را به طور مستند به نژاد مشخص نسبت دهد. به این منظور باید موارد زیر اثبات شود:

- ۱- هر راس از این تعداد به والدینی منسوب شوند که قبلاً در کتابهای تبارنامه کشورهای دیگر ثبت شده و یا در انجمن نژاد مذکور به ثبت رسیده باشند.
- ۲- اثبات شود که براساس استانداردهای تعریف شده در آن نژاد خاص فنوتیپ و ژنوتیپهای آن نژاد در نتاج
 پراکندگی ندارد.
 - ۳- کلیهی اسبها و نتیجهی آنها تعیین هویت شده و به طریق کاملاً دقیقی علامت گذاری شدهاند.
 - ۴- کلیهی کششها و زایشها و ... براساس اصول اعلام شده توسط انجمن نژادی، ثبت و ضبط و گزارش می شود.
- Δ از هرگونه تلاقی با سایر نژادها و نیز انجام اعمال ممنوعه در هر نژاد (مانند تلقیح مصنوعی و انتقال جنین) ممانعت می شود.

جهت تعیین هویت فردی و نیز اثبات اینکه والدین حتماً از اسبهای ثبت شده هستند. باید آزمایش گروههای خونی و یا آزمایش DNA از آنها صورت گرفته و نمونهها به آزمایشگاه معتبری که از سوی انجمن نژادی معرفی شده است، ارسال شود. در بسیاری از مواقع حتی ناظرینی جهت رعایت ضوابط و دقت در اخذ نمونهها از سوی انجمنها اعزام میشوند.

قاعدتاً حرکت اول که ثبت جمعیت پایه از اسبهای هر کشور در تبارنامه ی نژادی است. بسیار اهمیت دارد زیرا اگر این اقدام در این راستا صورت پذیرد بدان معناست که این اسبها از همان نژاد بوده و خصایص آن نژاد را کاملاً دارا هستند. پس از ثبت جمعیت پایه، تلاقیها صرفاً بین مادیانها و نریانهای ثبت شده در تبارنامه خواهد بود و ثبت و ضبط وقایع و به دنیا آمدن کرهها و سپس انتساب کرهها به والدین از طریق آزمایش گروههای خونی و یا DNA کلیه نتیجهها اثبات شده صورت می گیرد و به این ترتیب آنها نیز به تبارنامه خواهند پیوست و روز به روز به جمعیت تبارنامه ای اسبهای یک کشور افزوده می شود.

در اغلب کشورهای دنیا صرفاً به اسبهایی اجازه شرکت در مسابقات اسبدوانی داده میشود که حتماً در تبارنامه باشند. به این ترتیب برگزار کنندگان از یکسان بودن نژادی اسبهای رقیب کاملاً مطمئن خواهند بود. قاعدتاً در هر سال باید کتاب تبارنامه آن سال نگارش و نسخهای نیز به انجمن نژادی ارسال شود.

خوشبختانه در مورد اسبهای عرب در سالهای قبل، جمعیت پایه در سازمان بینالمللی اسب عرب (W.A.H.O) به ثبت رسیده است و ضرورت دارد که ضمن تداوم درثبت و ضبط کششها و زایشها از کرههای تولیدی هر سال نیز آزمایش DNA به عمل آمده و در کتاب سال گزارش شود. بدیهی است عدم ارسال نمونهها جهت آزمایش DNA و عدم

ثبت کرهها در تبارنامه متعاقباً پس از به بلوغ رسیدن آنها و تکثیر، باعث ایجاد خلاء در ثبت اسبها در تبارنامه شده و تمامی زحمات اولیه از بین خواهد رفت.

در مورد اسبهای تاروبرد نیز خوشبختانه با قرار گرفتن کشورمان در انجمن نژادی مورد نظر و تشکیل جمعیت پایه و ثبت آنها صدور اولین تبارنامه کشوری در شرف انجام است. در مورد اسبهای تاروبرد به دلیل تلاقی با نژادهای دیگر و امکان بازگشت اسبهای دوخون به تاروبردهای خالص در نسلهای بعدی (با کشش متوالی نتیجهها با تاروبردهای خالص) تبارنامه اسبهای دوخون تاروبرد نیز در کشور در حال تهیه میباشد.

مسلماً تشکیل تبارنامههای نژادی، ضمن ایجاد برخی از بسترهای لازم کارشناسی جهت انجام عملیات اصلاح نژادی بر روی این دامها، ارزش افزوده قابل توجهی برای مالکان ایجاد مینماید و در واقع اسبی که در تبارنامه به ثبت میرسد از یک هویت بینالمللی و قابل پذیرش و شناسایی عمومی برخوردار میشود. ضمن آنکه در تعاریف امروزی فقط اسبهایی نژاد تلقی میشوند که در تبارنامه ثبت شده باشند.

در ابتدای هر کتاب تبارنامهی نژادی، به شرح مواد ذیل می پردازند:

- ۱- معرفی چارت سازمانی مسئولان جهت حفظ و نگهداری نژاد مذکور
 - ۲- اعلام شرایط لازم جهت پذیرش اسبها در تبارنامه
- ۳- مراحل ثبت اسبها و نتاج آنها (اعم از اسبهای وارداتی و بومی آن کشور)
- ۴- شرایط اسبهای وارداتی جهت ورود به کشور و نحوه ثبت کرههای آنها در تبارنامه کشور
 - ۵- نحوه صدور پاسپورت
 - اعلام نوع آزمایشهای مورد نظر جهت تعیین هویت و تعیین والدین کرهها
 - ٧- تعاريف اوليه
 - ۸- اصول نامگذاری و نحوه علامت گذاری
 - ۹- نحوهی انتخاب سیلمی و صدور کارت سیلمی
 - ۱۰ قوانین ژنتیکی حاکم بر نژاد